

ВИСОКО ПОЛИЦИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ У СРБИЈИ – СТАЊЕ И НИВО УСКЛАЂЕНОСТИ СА ЕВРОПСКИМ СТАНДАРДИМА

Доц. др Радован Радовановић
др Љиљана Дапчевић-Марковић
Криминалистичко-полицијска академија, Београд

Сажетак: У раду је анализирано стварање зоне високог образовања и утицај Болоњске декларације на систем високог образовања полицајаца, имајући, при том, у виду специфичност полицијске професије. Дефинисањем европске „добре праксе“ и њене прихваћености у систему високог образовања полицајаца, указано је на постојање стандарда у фактичком смислу у овој области. Поред тога, питањем образовања и обуке полиције баве се и неки међународни документи од посебног значаја за полицију, као нпр. Декларација о полицији и Европски кодекс полицијске етике. Посебно су анализирана решења појединих европских земаља у погледу положаја институција високог образовања у полицијским организацијама, наставног особља, наставног процеса, истраживачког рада и менторства. Након тога, приказан је систем високог полицијског образовања у Србији, формирање Криминалистичко-полицијске академије, њен статус, наставни процес и наставни планови, научноистраживачки рад и др. У закључним разматрањима указано је на ниво прихваћености стандарда, те потребе њиховог даљег инкорпорирања, самостално и уз подршку међународних институција.

Кључне речи: зона високог образовања, високо образовање полиције, стандарди, прихваћена добра пракса, наставни процес, наставни планови, истраживачки рад, менторство, Криминалистичко-полицијска академија.

ЕВРОПСКА ЗОНА ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА И ОБРАЗОВАЊЕ ПОЛИЦИЈЕ

Када су европски министри образовања 19. јуна 1999. године потписали **Болоњску декларацију** којом је створена европска зона високог образовања и приступило се хармонизацији наставних планова и програма и уведена двостепеност студија, они који се баве образовањем полиције нашли су се пред процесом прилагођавања и реформисања система полицијског школства у циљу прилагођавања овако постављеним стандардима. При томе се не може сметнути са ума да се ради о систему стицања специфичних знања и обављању посебне делатности која припада јавној служби и део је извршне функције. Стога, све предности идеја Болоњске декларације, а, пре свега, квалитет, транспарентност и мобилност у оквиру европског образовног система, тешко је у потпуности инкорпорирати у систем полицијског школства. Анализом упоредних система високог образовања полиције нисмо се уверили да је заживела „**евројска зона високог полицијског образовања**“. Уосталом, сфера културе и образовања је, према предлогу европског устава, остала у надлежности националних законодавстава. Још једну чињеницу треба нагласити – *полицијска, као и јавна струка нису укључене у пакете који државе чланице ЕУ нејасно признају, као што су по нпр. лекари, стоматолози, фармацеути, ветеринари и тражевинари.*

Полицијска професија, као и систем образовања, почивају на одређеним практичним знањима, па се, разумљиво, поставља питање конвертирања полицајаца који су оријентисани на националну (локалну) праксу, што се никако не уклапа у идеју мобилности коју заступа Болоњска декларација. Полицијски позив је деликатна и високо захтевна струка. Она подразумева одређене моралне стандарде у раду и у односу на лица којима је обављање ових послова окренуто. Полицијски посао тражи, поред стручности и одговорност, доследност, непристрасност, општу културу, тактичност у раду и опхођењу, као и одређени ниво опште културе.

Сорбонска декларација (мај 1998) истиче да „отворен европски простор високог образовања доноси читаво мноштво позитивних перспектива, уз пуно поштовање наших различитости, али истовремено захтава и напор да се уклоне препреке и развије оквир за наставу и учење који ће подстакнути покретљивост и још ужу сарадњу“. Оно што је већ прихваћено у већини полицијских система у свету, па и код нас, јесте схватање и прихватање *обавезности доживотног образовања*, што такође потенцира Сорбонска декларација.

Поред наведених декларација, за развој институција високог образовања значајна је и **Конвенција о евројским институцијама високог образовања из Саламанке** (март 2001. године), којој су присуствовали представници пре-

ко 300 европских институција високог образовања. На овом скупу основано је *Удружење европских универзитета* и у завршном документу позване владе европских земаља да у својим националним и европским контекстима „олакшају и подстакну промене и да обезбеде оквир за сарадњу и саветовање према конвергенцији.“

Две године након потписивања Болоњске декларације и три године након Сорбонске декларације, европски министри задужени за високо образовање сусрели су се у *Прагу* како би оценили учињени напредак. Праг је изабран као место одржавања овог скупа како би се на симболичан начин указало на жељу да у овом процесу учествује цела Европа, па и земље које су тада биле на путу прикључења ЕУ.

Стандарди постављени на овим скуповима и у овим документима утичу и на процес реформе система полицијског образовања код нас. Поред тога, као полазна основа у креирању нашег будућег система полицијског образовања послужили су и извештаји Савета Европе и ОЕБС-а о раду полиције и о процени стања људских права, етике и стандарда полицијског функционисања.

У наредном излагању покушаћемо да прикажемо „прихваћену добру праксу“ високог полицијског образовања у неким европским земљама, затим високо полицијско образовање у Србији и ниво усклађености са европским стандардима.

ЕВРОПСКА „ДОБРА ПРАКСА“ У СИСТЕМУ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА ПОЛИЦИЈАЦА

Анализом система полицијског школовања у појединим европским земљама запажа се да се полицијска обука и образовање не организују и не реализују по неким унапред утврђеним међународним стандардима. Већ смо навели чиниоце који су разлог тога. Ипак, могуће је утврдити и дефинисати јединство у разноликости система полицијске обуке у европским земљама. Оно што је заједничко тим различитим системима јесте настојање да се у условима демократизације друштва полиција формира у складу са потребама заједнице.

Конципирање најоптималнијих стандарда полицијског образовања и обуке, који би били применљиви у различитим друштвеним заједницама веома је сложено, имајући у виду да степен њихове прихватљивости зависи од одређених објективних чинилаца, као што су друштвено уређење, економски развој, историјски развој, културна традиција, организација полиције, стање криминалитета и др. Када је у питању област високог образовања полицајаца тешко је пронаћи и стриктно одредити стандарде, пре свега правне стандарде

у области високог образовања полицајаца, а из разлога које смо већ навели. Међутим, правила се, ипак, формирају кроз оно што обично називамо „*прихваћеном добром њраксом*“ или „*најбољом њраксом*“, која, услед општег прихватања, добија карактер *сџандарда у факџичком смислу*.

Високо полицијско образовање и обука представљају значајни фактор у процесу реформи свих полиција, и кључни су за постизање добрих (очекиваних) резултата. Промене у полицији нису дефинитивне и у том процесу стално се проналазе и уводе нове методе рада, а то што нужно прати полицијско школовање. Стога су високо полицијско образовање и обука специфични у односу на друге области, јер почивају на ономе шта полицајац увек треба да зна и шта увек мора бити способан да уради – последице незнања или неоспособљености могу бити тешке и неисправљиве.

Оно што је заједничко свим системима јесте став да полицијско образовање треба да допринесе да полицајац стекне *знање, вешџине, али и одџова-рајуће џонашање*. Све ове компоненте треба да буду у корелацији, јер се само тако осигурава темељ за квалитетан полицијски рад. Област образовања и обуке полиције треба да заузима сам врх организационе структуре полиције. Ово стога што она креира промене и унапређује рад полиције, те што је обука савременија и боља, то ће и и рад полиције бити квалитетнији и ефикаснији.

Покушај да се утврде одређени стандарди у области образовања и обуке полиције није нимало лак задатак, али је зато врло изазован – с једне стране, због потребе да се добро проуче различити системи образовања, као и организације и функционисања полиције, затим да се они оцене и упореде, те да се, коначно, оно што се сматра и што се покаже вредним издвоји. Затим, пред нама је изазов да те вредности покушамо да, као прихваћену добру праксу, иако она није формално тако дефинисана, због претежне или опште прихваћености, дефинишемо као стандард. И, коначно, било би задовољство, поновном анализом, те стандарде пронаћи у системима полицијског образовања или обуке. Већ унапред смо свесни да „уплив“ овог нашег труда и указивања у свакодневну праксу, не зависи само од нас, али представља макар први корак да оно што је већински прихваћено као добро буде сагледано уз размишљање о могућем прихватању.

Боравак у више различитих образовних институција европских земаља наметнуо је један закључак: *не џостоји европски сџандард обуке у џољеду дужине џрајања обуке, насџавноџ џлана и џроџрама, али се развијају и џрихваџају неке суџџинске каракџерисџиџке џоџ сисџема које указују на флексибилносџ у орџанизацији обуке, сличносџ насџавних џланова и џроџрама, џихову оџвореносџ и акџуелносџ, најсавременију методолоџију и усџосџављање јединсџвених џринџиџа у орџанизацији обуке, што све проистиче из настојања ка даљој демократизацији друштва и прилагођавању полиције потребама заједнице. При*

томе је запажено да образовне институције не копирају једна другу, већ настоје да усвојену добру праксу *примено* својим друштвено-економским, историјским и културним системима и расположивим капацитетима.

Декларација о полицији Савета Европе (1979), у делу који се односи на статус полиције и њене припаднике, говори да ће припадник полиције „*добити темељну општу обуку, професионалну обуку и обуку у служби, као и адекватну обуку у вези са друштвеним проблемима, демократским слободама и људским правима, а нарочито са Европском конвенцијом о људским правима.*“ Декларација се не бави системом високог образовања полиције.

Европски кодекс полицијске етике (2001), у делу који се односи на *организациону структуру* полиције се бави и **обуком полиције**, која се заснива на основним вредностима демократије, владавине права и заштити људских права. Општа полицијска обука треба да буде отворена према друштву. Полицијско особље треба да буде обучено у околностима које одражавају стварност. Општа почетна обука требало би да буде допуњавана специјалистичком обуком. Кодекс посебно одређује да ће „практична обука о примени силе и ограничења, у погледу утврђених принципа о људским правима, нарочито Европске конвенције о људским правима и њеног прецедентног права, бити детаљно укључена у полицијску обуку“ (чл. 29). Такође се истиче да ће полицијска обука у потпуности уважити потребу оспоравања и борбе против расизма и ксенофобије, што је нарочито значајно када полиција делује против кривичних дела заснованих на расној мржњи.

У делу који се односи на *истраживачки рад и међународну сарадњу* истиче се да ће „државе чланице промивисати и подстицати полицијска истраживања, како од стране саме полиције, тако и од спољних институција“. Такође се наглашава да истраживачки рад у полицији треба допуњавати истраживачким радом који на тему полиције реализују друге институције, независне од полиције (нпр. универзитет).

Пре него што покушамо да укажемо на прихваћен, оптималан концепт полицијске обуке, изнећемо нека промишљања, опет базирана на врло детаљном проучавању различитих система полицијског образовања, те њиховог подвођења под неке нове идеје у систему високог образовања.

ПОЛОЖАЈ ОБУКЕ У ПОЛИЦИЈСКОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ

Институције за обуку полиције могу имати различито место и улогу у оквиру организације полиције. Тако се обука може спроводити у више различитих институција за обуку полиције, или у јединственој полицијској академији на нивоу државе. Ово ће зависити и од нивоа (де)централизације полиције. Тако је за *земље у транзицији* карактеристично „лутање“ у изналажењу правог

организационог места ових институција, што узрокује честе промене положаја и организације полицијских академија у структури полиције и одраз је процеса реформе који је карактеристичан за полицијске системе у транзицији.

Врло је интересантан модел који је заступљен у *Великој Британији*. Промене у начину полицијске обуке у Уједињеном Краљевству десиле су се као потреба прилагођавања изазовима који су постављени пред организације које се баве обуком: оријентација ка клијенту, инсистирање на квалитету полицијских тренера и едукатора, измена у стилу, садржају и методологији образовања, као и брижљива евалуација образовног процеса.¹

Централна полицијска агенција за обуку и развој (*CPTDA*) основана је 1. априла 2002. године, а позната је под називом *CENTREX – Centre of Excellence*. Она треба да буде „водећа организација за учење и развој полиције, која промовише доприносе професионалног квалитета и проширује оперативну ефективност полицијске службе у Уједињеном Краљевству и интернационално.“² *CENTREX* је основан као ванресорско јавно тело, дистанцирано према Министарству унутрашњих послова, са позицијом да помаже и влади и полицији да остваре реформу полиције и напредак. Тим телом управља Одбор састављен од угледних личности из академске средине, са различитим претходним искуством и из различитих средина.

CENTREX обједињује неколико тела:

- Међународни факултет – *The International Faculty*,
- Национални криминалистички и оперативни факултет – *The National Crime and Operations Faculty*,
- Национални факултет за полицијске руководиоце – *The National Police Leadership Faculty*,
- Национални специјалистички полицијски центар – *The National Specialist Law Enforcement Centre*,
- Национални центар за обуку за научну подршку – *The National Training Centre for Scientific Support*,
- Основна обука – *Foundation Training*,
- Сервиси за учење – *Learning Services* и
- Национална полицијска библиотека – *National Police Library*.

¹ Изнето, као и оно што следи, коришћено је из Саопштења које је на Деветој конференцији Међународног удружења шефова полиције (ИПЕС), која је била посвећена полицијском образовању и обуци у глобалној перспективи, одржаној маја 2002. године у Анталији, поднео Mark Haythorne, координатор међународне сарадње на Међународном факултету у Брамсхилу (Chief Superintendent-International Training Coordinator –International Faculty Centrex, Bramshill, United Kingdom). Опширније о овом Саопштењу: преведен текст „Обука полиције у Великој Британији“, *Безбедност*, бр. 6/04, стр. 982-998.

² *Ibid*, стр. 993.

CENTREX треба ускоро да добије и Национални центар за полицијски квалитет – *National Centre for Policing Excellence*, који треба да омогући веће повезивање теорије и праксе у развијању најбоље полицијске праксе. Како ће се то одвијати? У процес обуке враћаће се оно знање које је стечено на терену кроз практичан рад, чиме ће се стварати круг у коме најбоља пракса храни обуку и на располагању је службама широм земље.

Ово специфично искуство Велике Британије, међутим, није прихваћено као стандард у европским земљама. Уместо уједначености присутна је велика организациона разноврсност. Организација је углавном врло флексибилна, уз сталну везу са полицијском организацијом (обично се најдинамичнија веза успоставља са јединицама које се баве људским ресурсима). Оптимално решење јесте *формирање заједничког тјела*, или другог организационог облика у оквиру Министарства унутрашњих послова, које би, у циљу *стандардизације* образовања и обуке, квалитетног школовања и оспособљавања полиције, креирало стратегију полицијског образовања и обуке за све полицијске организације на нивоу државе, истраживало ниво образовања и обучености, услова у којима се обука одвија и примену нових метода рада полиције, верификацију наставних планова и програма и стандардизацију обуке у складу са међународно прихваћеним принципима. Ово тело би, сагледавањем стања људских ресурса и њихове флукуације, указивало на потребу стручног унапређења полиције у институцијама за обуку.

Тако је у *Краљевини Шведској* Национални Полицијски одбор – *Rikspolisstyrelsen*, на чијем челу је комесар кога поставља влада на период од шест година, задужен и одговоран, као административни и надзорни орган, и за *Националну полицијску академију (National Police Academy)*.

У *Француској* је школовање полиције у надлежности *Националне полиције (la Police nationale)*. У њеном саставу је *Управа за образовање националне полиције (la Direction de la formation de la Police nationale – DFPN)*. У оквиру Управе за образовање Националне полиције постоји централна администрација и подуправе за образовање и за средства, као и мисија за програме и оцењивање. Подуправу за образовање чине канцеларије за почетно образовање и школе за континуирано образовање и за посебну област физичких и професионалних активности. Управа за образовање Националне полиције располаже са 10 регионалних центара (делегација) за пријем и образовање на територији Француске и 3 центра у прекоморским територијама. У саставу Управе за образовање је мрежа полицијских школа: *Виша национална школа за полицијске официре* у Кан-Еклизу, која пружа основно полицијско образовање, затим *Виша национална примењена школа Националне полиције* у Тулузу, где полазници стичу континуирано образовање вишег нивоа. Поред ових школских институција, образовањем полиције бави се и *Виша национална*

школа *полице*³ (ова школа се често назива и Француском националном полицијском академијом), основана 1941. године у Сен-Сир-о Мон-Дору, крај Лиона у циљу основног и континуираног образовања комесара, која је непосредно повезана са Генералном управом Националне полиције и ужива широку аутономију на финансијском и националном плану. Значајна институција јесте и *Институт за високе студије о унутрашњој безбедности*⁴, основан 1989. године, који је под непосредном надлежношћу министра унутрашњих послова. Овај Институт се у свом раду полицијским образовањем бави непосредно, кроз годишња национална заседања која се морају похађати ради одређених напредовања у служби, или посредно, путем истраживања чији се резултати објављују у тзв. Свескама о унутрашњој безбедности.

Веза између полицијске организације и институција полицијског школства постоји и у *Немачкој*. Сложеност полицијског система у Немачкој последица је федеративног уређења и постојања посебних федералних полицијских снага и полицијских снага федералних јединица. Како би се сачувало јединство и остварио континуитет у питањима од интереса за савезну државу, формирано је неколико заједничких тела: Стална конференција министара савезних држава – ИМК, *Колеџ за полицејско особље* у Минстеру – ПФА⁵ и Технички институт. Рад полицијског колеџа надзире Стална конференција министара савезних држава. Министар унутрашњих послова савезне државе одговоран је Парламенту за рад целокупне полицијске организације, па и за систем полицијског школства.

Норвешки полицејски универзитетски колеџ је једина институција за обуку полиције у Норвешкој. Налази се у Ослу и у његов састав улазе и два центра за обуку полиције у местима Норд-Одал и Конгсвингер, који се користе за обуку и стицање практичних вештина полазника (вожња полицијских возила, употреба средстава принуде, увежбавање задатака униформисане полиције и др.). Колеџ је у саставу Националног полицијског директората, који је део Министарства правде и полиције.

Норвешки полицејски универзитетски колеџ⁶ основан је 1992. године, када је полицејска обука подигнута на виши ниво и примењени су стандарди који важе у другим образовним институцијама у Норвешкој. У питању је трогодишње образовање основног нивоа, а поред тога организују се и разни курсеви за униформисани и цивилни део запослених у полицији. Колеџом ру-

³ Више детаља о овој школи: www.ensp.interieur.gouv.fr

⁴ Види: www.ihesi.interieur.gouv.fr

⁵ Опширније о овом полицијском колеџу: www.pfa.nrw.de и Даичевић-Марковић Љ., *Систем полицејског школства у Немачкој*, Зборник радова ВШУП бр 10/05.

⁶ www.phs.no. Јуна 2004. године Национална полицејска академија је променила назив у Норвешки полицејски универзитетски колеџ (Norwegian Police University College).

ководи директор и одбор од 11 чланова који заступају интересе јавности. Већина њих је ван полицијског састава, а у саставу су и наставници, административно особље и полазници Колеца. Одбор се бави стратешким планирањем, разматрањем и планирањем буџета и развојем наставних активности Колеца.

Национална полицијска академија⁷ у Тампереу, у *Финској*, врши основну полицијску обуку у трајању од 2,5 године, обуку средњег руководног кадра која траје 3 године и разне специјалистичке обуке полиције (нпр. обука паса). Полицијски колец врши обуку командног састава и бави се истраживањима за потребе полиције. На Полицијски колец могу се уписати полицајци који су завршили основну полицијску обуку и имају одређено професионално искуство у полицији. Након завршене ове трогодишње обуке полазници се могу уписати на Универзитет, где могу стећи звање магистра или доктора наука.

Обука полиције у Полицијској академији део је образовног система Финске и прилагођена је Болоњској декларацији. Укупно време полицијског школовања износи до 8,5 година, с тим што је за виши руководни кадар, за које број кандидата одређује министар, услов претходни рад у полицији. Ову трогодишњу обуку, као и обуку средњег руководног кадра, не похађају сви полицајци. Да напоменемо да су школовање, смештај и исхрана бесплатни.⁸

Потребно је дати још неколико *ојшћих*, а значајних напомена које се односе на институције полицијског школства

1. Институције за образовање и обуку полиције представљају *организационо, буџетски и кадровски* заокружену целину, што треба да омогући да самостално делују и одлучују о питањима неопходним за остваривање своје функције, а са друге стране, уз ангажовање заједничког тела за образовање и обуку на нивоу министарства, да омогући спровођење стандардизованог образовања и обуке на нивоу државе. Положај ових организација, који им омогућава самосталност у организовању и спровођењу образовања и обуке, јесте предуслов за ефикасност и квалитет;

2. *Буџет и самостално располагање средствима* представља битан услов успешног реализовања образовања и обуке. Буџетски извори финансирања треба да буду стални и стабилни, а институције полицијског школства могу имати и сопствене изворе финансирања (истраживачки рад, издавачка делат-

⁷ www.poliisi.fi/poliisikoulu

⁸ Буџет Полицијске академије стандардно износи око 15 милиона еура годишње, а трошкови похађања основне полицијске обуке су 33.000 еура по полазнику, док је за обуку средњег руководног кадра потребно издвојити око 10.000 еура по полазнику (наведено према: Спахић Т., *Полицијска обука у Европи, јединство у разноликости*, Holzkirchen, 2005, стр. 81).

ност, обука одређених агенција и др). Организације за образовање и обуку углавном имају сопствену финансијску и логистичку службу и могућност самосталног одлучивања, сагласно прописима о средствима која су им на располагању. Иако се на образовање не гледа као на трошак, већ на инвестицију која смањује трошкове у будућности, води се рачуна о односу уложених средстава и очекиваних ефеката;

3. Стандардизација није мимоишла ни *објекте и инфраструктуру* који су на располагању институцијама за образовање и обуку полиције. Пре свега, тражи се да објекти буду наменски изграђени за потребе извођења наставе и смештај полазника (*кабинети за специјализовану наставу*, опремљени савременом полицијском опремом – све чешће се истиче принцип да сва најновија средства потребна полицији прво треба да буду наставно учило у институцијама полицијског школства, као и да полицијске академије, заједно са полицијским организацијама, имају тело за стандардизацију и одабир нове полицијске опреме; *спортивска сала*; просторије за извођење *ситуационе наставе* – на Полицијској академији Краљевине Шведске постоји просторија која симулира метро станицу, друга банку, трећа продавницу, четврта стан). За полазнике и студенте потребно је успоставити и *интернет клуб* који треба да им омогући да прате савремена достигнућа у полицијским наукама и борби против криминала. *Библиотека* је, такође, значајно место где могу пронаћи потребне часописе и литературу. Такође се све чешће као стандард поставља и успостављање система учења путем *интернета*.

НАСТАВНО ОСОБЉЕ

Будући да је у већини европских земаља систем полицијског школства везан за послове полиције (организационо или функционално), то је и положај наставног особља одређен правилима о државним службеницима.

Предуслов за успешан рад и добре резултате система полицијског образовања јесте професионалан и добро оспособљен наставни кадар. Углавном се под наставним кадром подразумевају *стално запослени наставници, ангажовани наставници и востановљени наставници*.

Стално запослени наставници углавном се ангажују за реализацију општих наставних предмета који немају карактер уже стручних полицијских области. За ефикасну организацију наставе неопходно је имати стално запослене наставнике. Међутим, ако се ради о полицијској обуци, онда то може створити тешкоће уколико полазници буду ускраћени за најновија искуства из полицијске праксе. Према искуствима земаља чији систем обуке је анализиран или непосредно сагледан, може се констатовати да се избегава ангажовање само стално запослених наставника, који немају могућности стицања пра-

ктивних искустава из најсавременијих метода рада полиције. Однос стално запослених и ангажованих наставника из праксе креће се и до 60% гостујућих према 40% стално запослених наставника,⁹ и то представља прихватљив модел који се оправдава могућношћу и потребом успостављања добрих односа и корелације теоријских знања стално запослених и практичних и савремених метода рада на терену.

Ангажовани наставници из полицијских организација изводе наставу из уже стручних полицијских предмета. Они обично долазе из полицијских организација и уз теоријска пружају и практична знања. Обично се ангажују на одређени период како не би трајним ангажовањем изгубили континуитет професионалног полицијског рада у полицијским организацијама.

Гостујући наставници ангажују се за реализацију појединих тема, а посебно на специјалистичким студијама и курсевима. Обично долазе из других организација и институција – из правосудја, са универзитета и др.

У *Великој Британији* су, до недавно, у свим центрима за обуку полиције на свим нивоима, наставу извели искључиво полицајци. Ова ситуација се последњих година променила, уз следећу аргументацију: коришћење тренера изван службе доноси вредне перспективе и нуди могућност да се искуству приступи у широј академској и образовној арили, те да се створи „непристраснија и квалитетнија равнотежа“.¹⁰ Други аргумент јесте новац – јефтиније је ангажовати адекватно квалификовано неполицијско особље, него на ова места поставити полицајце. Недостаци који се при томе најчешће истичу јесу да неполицијско особље нема оперативно полицијско искуство, или нема уопште или довољно практичних примера на које може да се позове. Стога је потребно време да се прилагоди јакој полицијској професионалној култури.

На *Норвешком полицијском универзитетском колеџу* наставу изводе стално запослени и ангажовани наставници. Стални наставници предају правне дисциплине (предност је уколико имају полицијско искуство) и одређене друштвене науке, док полицијске предмете предају ангажовани наставници који долазе из полицијских структура. Они су ангажовани на период од две године уз могућност продужења ангажовања за још две године. Разлог овоме јесте жеља за освеженим и актуелним знањем ангажованих наставника. С друге стране, стално ангажовање и овако продужено ангажовање наставника – полицајаца има предности јер омогућава континуитет и лакше организовање наставног процеса, као и добру сарадњу са сталним наставницима. Поред тога, наставници полицијских предмета имају могућност да једном у пет го-

⁹ Опширније: Спахић Т., *Полицијска обука у Европи, јединство у разноликостима*, Holzkirchen, 2005, стр. 141.

¹⁰ Према: Mark Haythorne, *ibid*, стр. 982 и даље.

дина затраже (и добију) распоређивање од шест месеци до једне године у неку полицијску организацију, како би стекли новија знања и да се након тога врате у Колец, који им за то време обезбеђује плату.

У полицијској академији у Тампереу (**Финска**) запослено је 148 лица, од тога 91 наставник, 23 службеника за подршку наставе, 28 у администрацији и 6 за селекцију кандидата. Већина наставника има статус овлашћених службених лица. Наставници правних дисциплина, језика, психологије, социологије и неких општих предмета (њих око 25%) имају цивилно образовање и немају статус овлашћеног службеног лица. Уколико се ради о специфичним обукама, онда се могу ангажовати и адвокати, лекари и други о чему одлуку доноси заменик директора.

Иако се не ради о европској земљи, као пример добре праксе која може да буде прихваћена, наводимо *Канадско удружење полицајских едукатора (Canadian Association of Police Educators – CAPE)*. Ова национална асоцијација основана је са циљем промовисања и унапређења квалитета полицијског образовања, развијања најбоље праксе и истраживања нових метода у образовању полиције, те тиме давања подршке својим члановима и институцијама.¹¹ Сличну улогу у Великој Британији има и *Савет за полицајску обуку (The Police Training Council)* и *Организација за полицајске вештине и стандарде (The Police Skills and Standards Organisation)*.

НАСТАВНИ ПРОЦЕС

Оно што се на почетку намеће као закључак проучавања наставних процеса у различитим европским системима полицијског образовања јесте да нема униформности по питању наставних планова и програма. Полицијско образовање одликује мултидисциплинарност, а посебно се инсистира на развоју комуникацијских способности, информатичких и знања страних језика, менаџерских знања и вештина. Како би се то постигло и наставни садржаји се прилагођавају специфичностима обављања одређених конкретних полицијских послова. Цео наставни процес се одвија у правцу отварања *смерова* и *подсмерова*, уз могућност изучавања *изборних предмета*. Уколико бисмо, ипак, желели да извојимо групе претежно заступљених предмета, онда би то била група *правних предмета* (кривично право, уставно право, управно право, прекршајно право, кривичнопроцесно право), група предмета који се бави *превенцијом* и *ошкривањем криминала* (криминалистика, криминологија, форензичке науке, полицијски информациони систем и др.), *саобраћај* (прописи и обука), *јонашање* и *комуникација* (матерњи језик, страни језик, психологи-

¹¹ *Ibidem*, стр. 31-47.

ја, социологија, етика). Посебно је значајна *ѿеренска обука* приликом које се изучава решавање конфликтних ситуација, употреба средстава принуде и телекомуникационих система, опреме и возила и др.

У методологији наставе евидентна је тзв. „*нова ѿедаѿија*“, где је акценат на очигледној настави, самоучењу и активној улози студената. Основна обука је заснована на *ѿроблемском учењу* (*problem based learning*), а случајеви који се при томе анализирају потичу, углавном, из реалног живота. Овај начин учења посебно је заступљен код изучавања криминалистичких истрага и превенције криминала, одржавања јавног реда и мира, полиције у заједници. Од полазника се не очекује да пасивно слушају своје наставнике, већ се захтева њихово активно учешће. Предавачи су ту да усмеравају студенте ка бољем савладавању градива, да им обезбеде потребан „*алат*“ за учење. Теоријска знања се проверавају практичним вежбама које укључују самостално решавање задатака и случајева, често из реалног живота, израдом тзв. пројектне студије. Рад се одвија у малим групама (у Шведској и Норвешкој наставна група је састављена од 24 полазника, који се током интерактивног рада деле на четири групе са по шест полазника, а просторије за наставу су томе и прилагођене), наставник прати рад сваког студента, оцењује га током читаве године, и то све облике његовог рада: студије случаја, састављање есеја, усмене презентације, писмене и усмене одговоре. Целокупни наставни процес карактерише висока динамичност, која је одраз потребе праћења друштвеног окружења, безбедносне проблематике и начина полицијског рада.

Тако је у *Шведској* однос теоријске – кабинетске наставе према ситуационој 2/3 : 1/3. На Полицијској академији у *Барселони* изграђена је инфраструктура са свим неопходним садржајима за увежбавање различитих сценарија. За то се користи део објеката који су изграђени за потребе одржавања летњих Олимпијских игара у Барселони, а најкарактеристичнији део је импровизована улица са свом неопходном инфраструктуром и садржајима која се зове „Булевар“. Ту се налазе продавнице, апотеке, ресторани, бензинска пумпа, плажа, мало насеље, полицијска станица и др. и ту се изводи ситуациона настава, ако је потребно и за више група полазника истовремено. Однос теоријске према практичној настави, изражено бројем часова током целокупног школовања, јесте 993 часа теоријске према 1764 часа практичне наставе.¹² У *Норвешкој*, на њиховом Полицијском колеџу, трогодишња основна обука је тако конципирана да на првој години студија полазници изучавају правне и друштвене дисциплине и стичу знања и вештине неопходне за извршавање разних полицијских послова. Друга година је у потуности посвећена практичној настави на терену, која се не одвија само у полицији, него и у организа-

¹² Ови подаци су наведени из: Спахић Т., *op. cit.*, стр. 38.

цијама које сарађују са полицијом – институцијама које брину о деци, социјалним установама, затворима, службама које се баве лицима на условној слободи. Поред тога, током практичне наставе полазници се посебно увежбавају да раде без оружја, што је специфичност норвешких полицајаца који за време дужности не носе оружје. Уколико морају да носе оружје, потребно је одобрење претпостављеног, а оружје може да се употреби само уколико постоји опасност по живот. На трећој години полазници праве рекапитулацију стечених практичних знања и вештина током друге године студија и стичу знања из неких специфичних области полицијског рада.

МЕНТОРСТВО

Појам *ментора* у систему полицијског образовања и обуке везује се за практичну наставу која се, обично, изводи у полицијским станицама. Ово је значајно због припремања студената и полазника за њихов будући полицијски рад и има за циљ примену стечених теоријских знања, вештина и способности у конкретном полицијском раду. У томе значајну улогу имају *ментори*. Ментор им помаже у прихватању и учењу послова и задатака који им се дају, и у томе да се успешно интегришу у полицијској станици. Практична обука тако је конципирана да у први план ставља клијенте, тј. грађане, тако да је полазник у троуглу између полицијске академије, полицијске станице и свог ментора.

Ментор се обично бира из реда полицијских службеника и ставља се на располагање наставном процесу, тако што непосредно ради са полазником, а истовремено сарађује са образовном институцијом, директно или преко координатора за практичну наставу. Ментор има следеће *задатке*:

- усмерава *полазнике* ка *постизању циљева обуке*;
- *организује саму обуку*;
- *подучава полазнике о полицијским пословима, полицијској етици, савладавању стреса при полицијском раду и др.*

Ментор је дужан да се све време трајања обуке стара о условима за учење и рад полазника, да му помаже у вежбама, делујући полазнику као пример. Како би се постигла корелација теоријских наставних садржаја и практичне наставе, заједнички се осмишљава распоред учења. Наставно особље и ментори сарађују све време трајања обуке, како би се спречило настајање „празнине“ између потреба на терену и онога што полазник учи у оквиру теоријских предмета.

Ментор треба да буде посебно мотивисан за рад са полазником, што није само новчана надокнада, већ, пре свега, могућност даљег напредовања у ка-

ријери, као и самопотврђивање ментора да чини нешто што је корисно и, у крајњој линији, у интересу грађана.

Као општеприхваћена метода у раду ментора са полазницима наводи се *портфолио*. Ова метода настала је и преузета из Квебека у Канади. Њена предност је што омогућава практичан приступ настави кроз повезивање теоријске и практичне наставе полазника. Портфолио се обично означава као метода за преношење и усвајање нових знања полазника и инструмент којим се прати рад ментора са полазником и врши евалуација усвојеног знања полазника.

При извођењу наставе са полазницима ментор користи различите наставне методе, а посебно предавања за уводне часове и интерактивну наставу у каснијем раду, при чему студент или полазник активно учествује у настави и решава постављене ситуације или проблеме. Овом методом могуће је преносити знања из више различитих области и стицање поливалентних способности. Примена овог метода захтева од ментора сакупљање разних докумената потребних за евалуацију и формирање досијеа за сваког студента или полазника, где би се сакупљали сви документи, слике, табеле, дијаграми или информације интересантни за рад и резултате који се оцењују. Приликом сакупљања документације врши се селекција докумената, након чега се врши коначна презентација резултата. Коришћењем ове методе код усвајања знања оцењује се да ли и како студент или полазник разумеју наставне садржаје. Портфолио омогућава да се ментор дистанцира од свог рада и да то критички анализира са стране. Самопроцена рада применом ове методе заснива се на позитивном педагошком приступу. Студентима или полазницима никада не треба указивати на резултате рада тако што би им се објашњавало да је нешто конкретно потребно или не, већ су дужни да до тога сами дођу. При евалуацији методом портфолио иде се увек од позитивног ка негативном – то је педагошко-мотивациони приступ. Циљ ове методе је увек наћи оно, па макар и минимално, што је добро урађено. У каснијем, негативном делу евалуације, ментор треба да укаже и где је студент или полазник погрешно у свом раду (уколико је уопште погрешно).

ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Институције полицијског школства постају не само образовне, већ и истраживачке, чиме се најновија сазнања директно имплементирају у образовни процес. Полицијске високообразовне установе настоје да постану саветодавна тела за питања безбедности, те да учествују у креирању политике и доктрине безбедности.

Тако је на *Норвешком полицијском колеџу* сва виша едукација заснована на истраживањима, која се одвијају у посебно формираној јединици за истраживања и развој. Нарочито су актуелна истраживања из области решавања конфликтних ситуација, превентивног полицијског рада, најбољих модела обуке полиције. Главни задаци ове истраживачке јединице односе се на организовање истраживачког рада и представљање резултата у извештајима и публикацијама, организовање обуке о истраживачким методама, контактирање и сарадњу са особама и институцијама од заједничког интереса (Институт за криминологију, Институт за психологију и др.). Резултати истраживања се пласирају кроз редовне извештаје Полицијског колеџа, објављивање у националним и међународним полицијским часописима, путем прилога у књигама које се објављају на овом колеџу, директно у наставном процесу и организовањем годишњих конференција истраживача. Иначе, Норвешки полицијски универзитетски колеџ објављује 2–3 публикације годишње, неколико међународних часописа и организује 2 годишње конференције.¹³

У Великој Британији се, у саставу *CENTREX*-а, о коме смо већ говорили, налазе *Национална полицијска библиотека*, лоцирана у Брамсхилу, која представља вероватно најбогатију збирку полицијске литературе (сервис за информације и трагање, централна позајмница, сервис месечне циркулације нових књига и расположивих чланака) и *Национални тренинг центар за научну подршку криминалистичким истраживањима*, који има за циљ да одговори сталним захтевима за научну и техничку подршку обављању полицијских послова, коришћењем најновијих научних сазнања, опреме и техничких средстава.

У Француској, *Институт за високе студије о унутрашњој безбедности*, основан 1989. године, под непосредном је надлежношћу министра унутрашњих послова и задужен је за истраживања у домену полицијског рада. Он организује годишња национална заседања којима треба присуствовати ради даљег напредовања у служби. Резултати истраживања објављују се у *Свескама о унутрашњој безбедности*.

ВИСОКО ПОЛИЦИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ У СРБИЈИ И ЗАТУПЉЕНОСТ ЕВРОПСКИХ СТАНДАРДА

Полазећи од препорука ОЕБС-а, које су дате у оквиру студије „*Реформа полиције у Србији – ка стварању савремене и одговорне полицијске службе*“, у делу који се односи на образовање у полицији, као и од сагледавања постојећег система полицијског школства, приступило се реформи тог система, те

¹³ Према: Спахић Т., *ibidem*, стр. 62.

су две најзначајније установе специјализоване за обављање образовно-научне делатности за потребе полицијског образовања – Виша школа унутрашњих послова (основана 1972. године) и Полицијска академија (основана 1993. године), уједињене у Криминалистичко-полицијску академију, Одлуком Владе Републике Србије од 27.07.2006.године.

Криминалистичко-полицијска академија основана је као *самостална високошколска установа за остваривање академских и струковних студијских програма за потребе полицијског образовања, као и полицијске и безбедносне послове*.¹⁴

Академија, поред остваривања високог академског образовања кроз основне, дипломске, специјалистичке и докторске студије, остварује и високо струковно образовање, извођењем струковних основних и специјалистичких студија, затим, стручно образовање и усавршавање од значаја за криминалистичке, полицијске и безбедносне послове, реализује програме образовања током читавог живота, обавља основна, примењена и развојна истраживања у области криминалистике и безбедности и истраживања у функцији развоја образовне делатности, обавља истраживачку делатност од значаја за рад Академије, те библиотечке послове.

У којој мери су заступљени европски стандарди, односно оно што означавамо „прихваћеном добром праксом“ у образовању полиције?

Ако пођемо од положаја система образовања и обуке полиције у полицијској организацији, уочићемо да је и код нас, као и у већини земаља у транзицији, карактеристично тражење најоптималнијег решења. Криминалистичко-полицијска академија је самостална институција, организационо, буџетски и кадровски заокружена целина, са јаким и неопходним, имајући у виду њену делатност и циљ оснивања, везама са Министарством унутрашњих послова. На нивоу Министарства, а што је део прихваћене добре праксе у европским земљама, формирана је Управа за образовање која треба да омогућава стандардизацију обуке на подручју Србије.

Криминалистичко-полицијска академија се финансира из буџета и из сопствених извора, који су стални и стабилни, уз самосталну финансијску и логистичке службе, што је карактеристично за европске земље и претпоставка је квалитетног обављања поверене функције.

И у Криминалистичко-полицијској академији је прихваћен стандард о заступљености три компоненте у полицијском образовању и обуци: знања, вештина и одговарајућег понашања, које треба да буду у корелацији и представљају предуслов за обављање полицијских послова.

¹⁴ Члан 2 Статута КПА.

Да би се ово постигло потребно је одговарајуће наставно особље и наставни процес. Наставу на Криминалистичко-полицијској академији изводи 75 наставника у сталном радном односу и дванаест ангажованих наставника. Поред тога, наставу повремено изводе и тзв. гостујући професори. Услови за избор наставника и стицање вишег звања усклађени су са правилима универзитетске заједнице.

На основним студијама КПА изучава се 41 предмет на сваком од три успостављена смера: криминалистичком, опште-полицијском и безбедносно-полицијском. На струковним студијама изучавају се 32 предмета на криминалистичком и полицијско-безбедносном смеру. Конципирању наставних планова и програма претходило је дефинисање потреба Министарства унутрашњих послова у погледу броја и типа радних профила. Стручна пракса се одвија на другој, трећој и четвртој години академских и другој и трећој години струковних студија. Студенти су током школовања дужни да заврше и летњу полицијско-тактичку обуку на терену, гађање из личног наоружања, обуку у скијању и полицијско-тактичку обуку у зимским условима, обуку у вожњи моторних возила, обуку у пливању, као и студијска путовања. Поред теоријске, студенти имају и одређени фонд практичне наставе која се изводи да би студенти потпуније и свеобухватније савладали наставне садржаје и лакше се укључили у рад у полицији, након завршетка студија.

Уочљиво је да је у европским земљама прихваћена тзв. „*нова методологија*“ у извођењу наставе, где је акценат на очигледној настави, самоучењу и активној улози студената и полазника разних облика обуке. Преласком на Болоњски процес, уочљиво је веће ангажовање студената КПА у оквиру тзв. предиспитних обавеза. Међутим, још увек није свуда и увек постигнут европски стандард *проблемског учења (problem based learning)*. Поред тога, од наставника се захтева да прати рад сваког студента и оцењује све облике његовог рада: студију случаја, есеје и семинарске радове, усмене презентације, тестове, колоквијуме и друге провере знања и сл.

Све ово треба да прати одговарајућа стандардизација објеката и инфраструктуре, што је на КПА заступљено кроз кабинете за специјализовану наставу, спортску салу, интернет, библиотеку. Стандард у европским земљама, који код нас још увек није заживео, јесте да сва најновија *средства* потребна полицији прво постану наставно учило у институцијама полицијског школства, као и да полицијске академије, заједно са полицијом, треба да формирају *шело за стандардизацију и одабир* нове полицијске опреме. Оно што треба да буде превазиђено јесте недостатак просторија на КПА за извођење ситуационе наставе, као и интернет клуба за студенте и полазнике курсева.

Када је у питању израда наставних планова, међународна заједница је предлагала њихово усклађивање са међународним стандардима и савременим поли-

цијским техникама, што ће захтевати сарадњу са полицијским и цивилним институцијама у другим земљама. Осмишљавање наставних планова могло би да буде потпомогнуто оснивањем Међународног одбора за састављање наставних планова, неформалног тела саветодавне надлежности, чији би чланови били високи стручњаци за образовање из страних земаља и шефови катедри КПА.¹⁵ Помоћ код наставних планова, према препоруци ОЕБС-а, требало би тражити од Асоцијације европских полицијских колеџа (АЕРС) и Европског полицијског колеџа (СЕРОЛ). Једна од препорука, садржаних у документу ОЕБС-а о реформи полиције у Србији, јесте да се успостави центар за полицијско образовање у оквиру Јединице за стратешка полицијска питања у Бечу. Тај центар би постао ресурс за развој и стандардизацију полицијског образовања, начела и процедура, разменом сазнања и искустава у тој области. Поред овога, препоручује се се доношење програма за размену полицијских инструктора са другим установама за обуку полиције широм Европе. Сврха размене би била увођење нових наставних планова и метода и усавршавање знања страних језика.

Криминалистичко-полицијска академија, у складу са Законом о високом образовању и Законом о научноистраживачкој делатности, као и већ наведеним одредбама Статута Академије, обавља и *научноистраживачки рад* кроз основна, примењена и развојна истраживања из области криминалистичких, безбедносних и других сродних наука.¹⁶ Основни задатак ове јединице је спровођење истраживања сагласно исказаним приоритетима и договорима са представницима полиције и других релевантних тела и институција, организација научних скупова и конференција, успостављање и одржавање међународних контаката, реализовање учешћа у истраживачким пројектима на националном и међународном нивоу. Ова јединица, што је стандард и у анализираним европским земљама, требало би да има најактивнију улогу у развијању концепта полицијских наука.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

На почетку овог рада истакли смо да анализа и покушај дефинисања „прихваћене добре праксе“ у различитим системима полицијског образовања представља изазов, а нарочито уколико желимо да је накнадном анализом, након њеног дефинисања, потражимо у систему високог полицијског образовања полицајаца у Србији.

¹⁵ Видети: *Реформа полиције у Србији - ка стварању савремене и одговорне полицијске службе*, Одељење за спровођење закона ОЕБС, јануар 2004, стр. 35 и даље.

¹⁶ Према програму научноистраживачког рада КПА у 2007. години планирани су следећи пројекти: Спречавање и сузбијање савремених облика криминалитета, Коруција у јавном сектору и Наркоманија и криминалитет младих.

При тој анализи треба да имамо у виду неколико околности, а пре свега да припадамо кругу земаља у транзицији, где су промене честе, па то не заобилази ни систем полицијског школовања, да је у току реформа полиције, а да је реформа система високог полицијског образовања започела спајањем две институције у Криминалистичко-полицијску академију јула 2006. године. Капацитети које је КПА стекла обједињавањем Више школе унутрашњих послова и Полицијске академије, чију традицију не смемо да пренебрегнемо, требало би да новоформираној институцији дају пун подстицај.

Оно што се у свим анализираним системима поставља као приоритет, а то је стицање знања, вештина и одговорног понашања, и што је темељ полицијског рада, заступљено је у потпуности на КПА.

Област високог образовања и обуке полиције треба да се избори за сам врх организационе структуре полиције, будући да има капацитете да креира промене и унапређује полицијски рад, његовим осавремењавањем кроз наставне планове и програме, научноистраживачки рад и потпуније прихватање нове методологије у настави. Наставни планови и програми се морају „отвара“ ка сугестијама које би давала међународна удружења полицијских образовних установа (АЕРС, СЕРОЛ, Средњеевропска полицијска академија – МЕРА), као и полицијски колеџи и факултети других земаља. Њихова помоћ била би драгоцену и у потпунијем прихватању нове методологије у настави.

Иако је пред нама пут на коме све наше удружене капацитете треба да употребимо како бисмо оно што је утврђено као стандард или добра пракса прихватили, оно што охрабрује јесте стално присутно промишљање о потреби тог прихватања.

ЛИТЕРАТУРА:

- Bayley David H.**, *Police for the Future*, Oxford University Press, 1994.
- Becker H. K.**, *Police Systems of Europe*, 1980.
- Bittner E.**, *The Functions of the Police in Modern Society*, Cambridge, 1980.
- Бруно Ф.**, *Полицијске знаосџи*, Избор 1–2, Загреб, 1990.
- Dempsey S. J., Forst S. L.**, *An introduction to policing, third edition*, London, 2005.
- Кешетовић Ж.**, *Уџоредни ѓреџлед модела обуке и школовања ѓолиције*, Београд, 2005.
- Мишчевић Т.**, *Придруживање Евроѓкој унији*, Београд, 2005.
- Neuroud P., Beckley A.**, *Policing, Ethics and Human Rights*, Cornwall, 2001.
- Једнаке моѓћносџи*, Мисија OSCE у Србији и Црној Гори, Београд, 2003.
- Pagon M.**, *Policing in Central and Eastern Europe: Ethics, Integrity and Human Rights*, Ljubljana, 2000.
- Pagon M., Meško G., Lobnikar B.**, *Etika, integriteta in ѓlovekove pravice z vidika policijske dejavnosti, Ljubljana, 2003.*

- *Реформа полице у Србији – ка сиварању савремене и одворне полицеке службе*, Мисија ОЕБС у Србији и Црној Гори, Одељење за спровођење закона, Београд, 2004.
- **Slater J.**, *Извештај о процени стања људских права, етике и стандарда полицеке функционисања у Савезној Републици Југославији, Србији и Црној Гори*, Савет Европе, Комитет за рад полице, Стразбур, септембар 2001.
- **Slater J.**, *Сивраиешко планирање и реформа полице*, Безбедност, 06/03.
- **Спахих Т.**, *Политека обука у Европи, јединство у разноликости*, Kolzkirchen, 2005.
- **Swanson R. C., Territo L., Taylor W. R.**, *Police Administration Structures, Processes, and Behavior*, New Jersey, 1998.
- **Swope E. R.**, *Ethics, Integrity and the Police Culture*, Interpol, International Criminal Police Review, 483/00.
- **Taylor M.**, *Људска права као изазов у полицеке пракси*, Савет Европе, 2003.
- **Tupman B., Tupman A.**, *Policing in Europe, Uniform in Diversity*, Wiltshire, 1999.
- **Forsdick R.**, *European Police Systems*, New York, 1915. (превод Уреда за криминолошка истраживања, Загреб).
- **Haythorne M.**, *Обука полице у Великој Британији (преведен шекс)*, Безбедност, бр. 6/04.

HIGHER POLICE EDUCATION IN SERBIA – STATE AND THE LEVEL OF HARMONIZATION WITH EUROPEAN STANDARDS

Radovan Radovanović, PhD
Ljiljana Dapčević-Marković, MA

Summary: This paper analyzes creating a European zone of higher education and the impact of Bologna declaration on higher police education system, at the same time having in mind specific features of police profession. Defining the European “good practice” and its adoption by police higher education system indicates the existence of standards in this field. The issues of police education and training are considered in some international documents of great importance to the police as, for example, are the Declaration on the Police and the Code of Police Ethics. Specially analyzed are some countries’ solutions on statuses of higher education institutions in police organizations, teaching staff, teaching process, research work and mentorship. Afterwards, the authors present the higher police education system in Serbia, the establishing of the Academy of Criminalistic and Police Studies, its status, teaching process and curriculum, scientific research work etc.